

POSTANOWIENIE

Dnia 30 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z wniosku K. S. M.
przy uczestnictwie A. M.
o podział majątku wspólnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 czerwca 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 27 lutego 2019 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1. odrzuca skargę kasacyjną co do zawartego w punkcie 3 zaskarżonego postanowienia rozstrzygnięcia o częściowym odrzuceniu apelacji uczestnika;**
- 2. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w pozostałym zakresie;**
- 3. pozostawia koszty postępowania kasacyjnego do rozstrzygnięcia w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

1. Sąd Okręgowy w K. postanowieniem z 27 lutego 2019 r., na skutek apelacji wnioskodawczyni K. S. M. oraz apelacji uczestnika A. M. od postanowienia wstępnego i częściowego Sądu Rejonowego w K. z 4 kwietnia 2018 r., w sprawie o podział majątku wspólnego:

1. zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, że: w punkcie III kwotę 10 000 zł zastąpił kwotą 12 500 zł; punktowi IV, punktowi VI.a oraz punktowi VII.a nadał nowe brzmienia;

2. oddalił apelację wnioskodawczyni w pozostałej części;

3. odrzucił apelację uczestnika w zakresie żądania uznania, że w niniejszym postępowaniu podlega rozliczeniu wynagrodzenie z tytułu posiadania przez wnioskodawczynię wyposażenia gabinetu stomatologicznego ponad udział, w pozostałym zakresie oddalił apelację uczestnika.

2. Od postanowienia Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wywiódł uczestnik, powołując się na naruszenie art. 31 § 1 K.r.o. w zw. art. 33, art. 45 § 1 i 2 K.r.o. i 618 K.p.c., art. 567 § 3 K.p.c. w zw. z art. 686, art. 688, art. 618 K.p.c. i art. 224 § 2 K.c. w zw. z art. 225 K.c., art. 233 K.p.c. w zw. z art. 13 § 2 K.p.c., art. 328 § 1 i 2 K.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Zgodnie z unormowaniem zawartym w art. 398¹ § 1 K.p.c. skarga kasacyjna przysługuje od wydanego przez sąd drugiej instancji prawomocnego wyroku lub postanowienia w przedmiocie odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie. Nie przysługuje zatem od postanowienia o odrzuceniu apelacji, nawet jeśli postanowienie takie zamieszczone zostało w wyroku (postanowienie Sądu Najwyższego z 24 marca 2011 r., I CSK 588/10, niepubl.; postanowienie Sądu Najwyższego z 22 stycznia 2014 r., III CSK 341/13, niepubl.). Pogląd powyższy znajduje zastosowanie również w postępowaniu nieprocesowym. Skarga kasacyjna uczestnika podlegała więc odrzuceniu jako niedopuszczalna (art. 398⁶ § 2 i 3 K.p.c.) co do zawartego w punkcie 3 zaskarżonego postanowienia rozstrzygnięcia o częściowym odrzuceniu apelacji uczestnika od postanowienia Sądu Rejonowego w K. z 4 kwietnia 2018 r. W pozostałym zakresie istnieją natomiast podstawy do dokonania oceny zasadności wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

4. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości

orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ K.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 K.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 K.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 K.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 K.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których mowa w art. 398⁹ § 1 K.p.c.

Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 K.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 K.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepubl.). Ze względu na odmienny cel instytucji przedsądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze

kasacyjnej oba powyższe elementy muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie. Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszonym i rozpoznawanym nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym.

Regulacje wyżej wskazane znajdują odpowiednie zastosowanie w postępowaniu nieprocesowym z uwagi na brzmienie art. 13 § 2 K.p.c.

5. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 K.p.c.) w postaci potrzeby wyjaśnienia czy spłata przez osobę trzecią zobowiązania zaciągniętego wspólnie przez małżonków, wchodzi do majątku wspólnego małżonków i podlega podziałowi.

Wniósł również o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 K.p.c.) ze względu na to, że w wyniku rozstrzygnięcia Sądu, nie dokonano podziału całego majątku dorobkowego małżonków, w szczególności pominięto wynagrodzenie z tytułu posiadania przez wnioskodawczynię rzeczy wspólnej ponad udział i naruszono art. 233 K.p.c., art. 328 § 2 K.p.c. w zw. z art. 391 § 1 K.p.c., oraz art. 567 § 3 K.p.c. w zw. z art. 686 K.p.c. i art. 688 K.p.c. w zw. z art. 618 K.p.c. i art. 224 § 2 K.c. w zw. z art. 225 K.c., w zw. z art. 1 Protokołu dodatkowego do Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności.

6. Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego wymaga przedstawienia problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni (postanowienie Sądu Najwyższego z 2 października 2001 r., I PKN 129/01, OSNP 2003/18/436). W postanowieniu z 23 marca 2012 r. (II PK 284/11, niepubl.), Sąd Najwyższy wyjaśnił, że zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego względnie uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw.

Wskazanie na zagadnienie prawne uzasadniające wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez jego sformułowanie, jako problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa, w związku z którymi powstało i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do rozważenia, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem "prawnym" oraz czy jest to zagadnienie "istotne".

Skarżący nie spełnił powyższych wymagań. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania podał, że ojciec wnioskodawczyny zobowiązał się do spełnienia świadczenia w miejsce małżonków, którzy wspólnie w ramach małżeństwa zaciągnęli kredyt bankowy, a poczynione ustalenia nie dają podstaw do przyjęcia, że ojciec wnioskodawczyny dokonał darowizny środków pieniężnych na rzecz swej córki. Uszło uwagi skarżącego, że zgodnie z art. 398³ § 3 K.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Sąd Najwyższy jest związany dokonanymi przez sądy *meriti* ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 K.p.c.). Sąd drugiej instancji dokonał analizy tak ustaleń poczynionych między wnioskodawczynią a jej rodzicami, jak i treści oświadczenia ojca wnioskodawczyny z 2 czerwca 1995 r. Skarżący nie zgadza się z przyjętą oceną, a sformułowane przez niego zagadnienia zmierzają w istocie do jej zakwestionowania. Argumentacja taka nie może świadczyć o wykazaniu przez skarżącego przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 K.p.c.

7. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego oraz przeprowadzania wywodu zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczególności czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego

przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której spowodowało ono wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. orzecznictwo przytoczone w motywach postanowienia Sądu Najwyższego z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12, niepubl.).

Skarga kasacyjna nie zawiera dostatecznych argumentów uzasadniających występowanie tak rozumianej oczywistej zasadności. Skarżący ograniczył się do zaprezentowania własnej oceny rozstrzygnięcia, nie wykazał jednak kwalifikowanego naruszenia podanych w skardze przepisów. Nie stanowi takiego wykazania ogólne podanie, że w następstwie rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym orzeczeniu wbrew żądaniu uczestnika nie dokonano podziału wszystkich składników majątku dorobkowego małżonków, z jednej strony błędnie kwalifikując część tego majątku jako majątek osobisty wnioskodawczyni, z drugiej strony pomijając nakłady poczynione przez uczestnika z jego majątku osobistego. Skarga nie zawiera bowiem wyводу zmierzającego do wykazania w jaki konkretnie sposób doszło do naruszeń konkretnie wskazanych przepisów prawa i że naruszenia takie prowadziły do wydania oczywiście błędnego orzeczenia. Jedynie marginalnie wskazać trzeba, że istotą postanowienia częściowego w postępowaniach podziałowych jest dokonanie podziału i kompleksowego rozliczenia jedynie co do części majątku wspólnego (odpowiednio spadku), zaś orzekanie co do pozostałych składników majątkowych następuje w kolejnych postanowieniach częściowych lub postanowieniu końcowym. Co więcej, ewentualne zasądzenie kwoty dochodzonej z tytułu rozliczenia między współwłaścicielami rzeczy na podstawie przepisów Kodeksu cywilnego nie stanowi podziału składników majątkowych, lecz jedynie orzeczenie towarzyszące temu podziałowi.

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w pozostałym zakresie (art. 398⁹ § 2 K.p.c.).

aj